

Z protiv FINSKE

Presuda od 25. februara 1997. godine

NEZVANIČNI SAŽETAK I HISTORIJAT PREDMETA

A. Osnovne činjenice

U vrijeme događaja koji su predmet predstavke u smislu Konvencije, podnositeljica predstavke je bila udata za g. X. Razveli su se u septembru 1995. godine. Oboje su zaraženi HIV virusom.

G. X je između decembra 1991. i septembra 1992. godine počinio veći broj seksualnih krivičnih djela. Nakon što je 10. marta 1992. godine prvi put uslovno osuđen na kaznu zatvora za krivično djelo silovanja, g. X. je, pored ostalih krivičnih djela, optužen i za pokušaj ubistva, jer je svoje žrtve svjesno izložio riziku infekcije HIV virusom. Dana 19. marta 1992. godine, saopćeni su mu rezultati analize krvi koji su pokazivali da je HIV pozitivan.

Tokom kasnijeg krivičnog postupka koji se vodio pred Gradskim sudom u Helsinkiju, doktori i psihijatar koji su nadgledali zdravstveno stanje podnositeljice predstavke bili su, uprkos svojim negodovanjima, prisiljeni da daju dokaze u vezi s njom, odnosno da otkriju informacije o njoj. Gđa Z je odbila svjedočiti, a od pomenutih doktora je zahtijevano da pruže dokaze u cilju utvrđivanja datuma kada je g. X prvi put saznao, ili imao razloga da posumnja da je HIV pozitivan. Uz to, zdravstveni dosjei koji se odnose na g. X i gđu Z su zaplijenjeni prilikom pretresa policije u bolnici u kojoj su oboje bili liječeni; fotokopije dosjea su pridružene predmetnom spisu. Iako je postupak vođen bez prisustva javnosti, izvještaji o suđenju su se najmanje dva puta pojavili u vodećim novinama.

Dana 19. maja 1993. godine, Gradski sud u Helsinkiju je osudio g. X na kaznu zatvora od ukupno sedam godina za, *inter alia*, tri pokušaja ubistva i jedno silovanje. Relevantne zakonske odredbe, dispozitiv presude i sažetak obrazloženja suda javno su objavljeni. Sud je naredio da cijela presuda i dokumenti predmeta ostanu povjerljivi slijedećih deset godina, iako su g. X i njegove žrtve zahtijevali da taj period bude duži.

Optužba, g. X i njegove žrtve uložili su žalbe i, na raspravi pred Apelacionim sudom održanoj dana 14. septembra 1993. godine, zahtijevali da sudski dokumenti ostanu povjerljivi duže od deset godina.

Presudom od 10. decembra 1993. godine, Apelacioni sud je potvrdio presudu kojom je g. X osuđen za tri pokušaja ubistva, i uz to ga osudio za još dva ista krivična djela. Time je ukupna kazna zatvora povećana na više od jedanaest godina. Presuda, u kojoj su u cijelosti objavljena imena gđe Z i g. X i okolnosti pod kojima su zaraženi HIV virusom, data je na raspolaganje štampi. Apelacioni sud nije produžio period čuvanja

povjerljivosti predmetnih spisa koji je odredio prvostepeni sud. Ova presuda je u cijelosti objavljena putem štampe.

Dana 26. septembra 1994. godine, Vrhovni sud je odbio zahtjev g. X za podnošenje žalbe.

Dana 1. septembra 1995. godine, Vrhovni sud je odbio zahtjev podnositeljice predstavke za ukidanje ili preinačenje dijela presude Apelacionog suda koji se odnosio na nalog za desetogodišnji rok povjerljivosti. Sudski dokumenti u ovom predmetu bit će objavljeni javnosti 2002. godine.

B. Postupak pred Komisijom za ljudska prava

Komisija je predstavku koja je uložena 21. maja 1993. godine proglasila prihvatljivom 28. februara 1995. godine.

U svom izvještaju od 2. decembra 1995. godine, Komisija je utvrdila činjenice i jednoglasno iznijela mišljenje da je u ovom predmetu došlo do povrede člana 8. Konvencije, i da nije potrebno razmatrati da li je došlo do povrede člana 13.

Komisija je prosljedila predmet Sudu.

IZVOD IZ PRESUDE

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANA 8. KONVENCIJE

60. Podnositeljica predstavke je navela da je bila žrtva povrede člana 8. Konvencije, koji predviđa:

"1. Svako ima pravo na poštivanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske.

2. Javna vlast se ne miješa u vršenje ovog prava, osim ako je takvo miješanje predviđeno zakonom i ako je to neophodna mjera u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti, javne sigurnosti, ekonomske dobrobiti zemlje, sprječavanja nereda ili sprječavanja zločina, zaštite zdravlja i morala ili zaštite prava i sloboda drugih."

61. Vlada je ove navode osporila, dok je Komisija zaključila da je došlo do povrede ove odredbe.

A. Obim pitanja pred Sudom

1. Navodno otkrivanje medicinskih podataka

62. Podnositeljica predstavke se pred Komisijom, *inter alia*, žalila na propust organa vlasti države Finske da spriječe štampu da objavi njen identitet i njeno zdravstveno stanje prenosioca HIV virusa, kao i na prekid njenog radnog odnosa. Nakon odluke kojom je Komisija proglasila predmetnu predstavku prihvatljivom, a u svjetlu novih informacija koje su prikupljene u toku postupka pred Komisijom, podnositeljica predstavke je razradila svoje navode i ostala pri tvrdnji da su za otkrivanje predmetnih informacija odgovorni policija ili drugi organi vlasti.

U svom podnesku Sudu, podnositeljica predstavke je tražila da se razjasne ovi navodi. Nije se namjeravala žaliti na novinske napise ili njen otkaz, već samo na navodno otkrivanje podataka, za šta je odgovorna tužena država. Po njenom mišljenju, sama ova činjenica ukazuje na postojanje povrede člana 8. Konvencije.

63. Vlada je, izjašnjavajući se o gore navedenim razjašnjenjima, ovaj zahtjev smatrala potpuno neosnovanim.

64. Komisija nije smatrala neophodnim da razmatra suštinu ovog pitanja, a Predstavnik je na raspravi pred Sudom dodao da su sakupljeni dokazi u ovoj stvari nedovoljni.

65. Ni Sud ne smatra da je ustanovljeno otkrivanje povjerljivih medicinskih podataka o podnositeljici predstavke, za što bi se, prema članu 8., mogla smatrati odgovornom tužena strana.

2. Navodna diskriminacija

66. Podnositeljica predstavke se pred Sudom također žalila da je obrazloženje presude Apelacionog suda pristrasno, ne samo protiv njenog bivšeg supruga zbog rase kojoj pripada, već i protiv nje zbog njenog spola. Miješanje u pravo na poštovanje njenog privatnog i porodičnog života bilo je motivirano činjenicom da je ona bila udata za crnca iz Afrike.

67. Vlada je osporila ove tvrdnje. Podnositeljica predstavke se u postupku pred Komisijom nije pozvala na član 14. Konvencije, niti je Komisija razmatrala takve navode. Treba se smatrati kako ona nema pravo pred Sudom iznijeti bilo kakvu tvrdnju ove vrste.

68. Predstavnik Komisije nije dao svoje mišljenje o ovom pitanju.

69. Po mišljenju Suda, ne proizlazi da su navodi podnositeljice predstavke da je bila izložena diskriminaciji elaboriranje njenih žalbi koje je Komisija proglasila prihvatljivom; prije se čini da je ovo zasebna i nova predstavka koja nije obuhvaćena odlukom o prihvatljivosti koju je donijela Komisija. Prema tome, Sud nije nadležan da je razmatra (v., na primjer, presudu od 27. novembra 1992. godine, u predmetu Olsson protiv Švedske (br. 2), Serija A, br. 250, str. 30-31, st. 75; i presudu od 24. juna 1993. godine, u predmetu Schuler-Zgraggen protiv Švicarske, Serija A, br. 263. str. 20, st. 60).

3. Zaključak

70. Sud će, prema tome, svoju istragu ograničiti na druga pitanja koja su predmet žalbe podnositeljica predstavke, tj. (1) naloge njenim doktorima za pružanje dokaza u krivičnom postupku protiv njenog muža, (2) zapljenu medicinskih dosjea i njihovo uključivanje u istražni spis, (3) odluku da se javnosti dozvoli pristup predmetnom materijalu već 2002. godine. i (4) otkrivanje njenog identiteta i zdravstvenog stanja u presudi Apelacionog suda.

B. Da li je bilo miješanja u pravo podnositeljice predstavke na poštovanje njenog privatnog i porodičnog života?

71. Nesporno je da su mjere na koje se podnositeljica predstavke žalila predstavljale miješanje u pravo na poštovanje njenog privatnog i porodičnog života, što je garantovano stavom 1. člana 8. Konvencije. Sud ne vidi razlog da smatra suprotno. Prema tome, on mora razmotriti da li su te mjere ispunile uvjete određene stavom 2. tog člana.

C. Da li je miješanje opravdano?

1. "U skladu sa zakonom"

72. Podnositeljica predstavke se žalila da su sve četiri sporne mjere proizašle iz činjenice da su njeni medicinski podaci izneseni u postupku protiv g. X, primjenom poglavlja 17. član 23. st. 3. Zakona o sudskom postupku (v. st. 46. gore), odredbe koja je, po njenom mišljenju, "opasno" široko postavljena. Navela je da je tom odredbom napravljen propust da se precizira grupa osoba čiji se medicinski podaci mogu koristiti u krivičnom postupku. Ni relevantni zakon ne daje osobama o kojima je riječ pravo na saslušanje prije nego se takve mjere poduzmu, niti pruža pravni lijek protiv tih mjera. Za zapljenu medicinskih dosjea i njihovo uključivanje u istražni spis nije čak bio potreban sudski nalog. Prema tome, ne može se reći da taj zakon ispunjava uvjete tačnosti i predvidivosti koji proizlaze iz izraza "u skladu sa zakonom".

73. Sud, međutim, dijeleći mišljenja Komisije i Vlade, ne nalazi ništa što bi ukazivalo da te mjere nisu u saglasnosti sa domaćim zakonom ili da efekti odgovarajućeg zakona nisu dovoljno predvidivi u svrhu zahtjeva kvaliteta koji je, izrazom "u skladu sa zakonom", predviđen st. 2 člana 8.

2. Legitiman cilj

74. Podnositeljica predstavke je tvrdila da predmetni medicinski podaci nisu bili od tolike važnosti u postupku protiv g. X da bi se moglo reći da su izrečene mjere slijedile legitiman cilj u smislu st. 2. člana 8.

75. Međutim, Sud ne smatra da je ubjedljiv ovaj argument, koji se zapravo zasniva na *ex post facto* procjeni podnositeljice predstavke koliko je svjedočenje bitno za ishod postupka protiv g. X. Bitno je to da li su nadležni organi vlasti, u vrijeme poduzimanja osporavanih mjera, težili postizanju zakonitog cilja.

76. U tom smislu, Sud se slaže sa Vladom i Komisijom da su, u relevantno vrijeme, istražne mjere (v. st. 23, 26 i 29-32 gore) imale za cilj "zaštitu od ... kriminala" i "zaštitu prava i sloboda drugih".

77. Što se tiče ograničenja povjerljivosti predmeta na deset godina, Sud prihvata da postoji interes javnosti za obezbjeđenje transparentnosti sudskog postupka, a time i za održanje povjerenja javnosti u sudove (v. st. 33, 35 i 36 gore). Ovo ograničenje bi, prema zakonu države Finske, omogućilo svakom pojedincu da nakon isteka perioda povjerljivosti iskoristi svoje pravo i ostvari pristup predmetu. Prema tome, a kako su naznačile Vlada i Komisija, za njega se može reći da je određeno u cilju zaštite "prava i sloboda drugih".

Sa druge strane, za razliku od Vlade i Komisije, Sud smatra da je to ograničenje određeno u cilju sprječavanja zločina.

78. Što se tiče otkrivanje identiteta podnositeljice predstavke, kao i njenog zdravstvenog stanja, a što je uslijedilo nakon njihovog objavljivanja u presudi

Apelacionog suda (v. st. 36 gore), Sud, za razliku od Vlade i Komisije, sumnja da se može reći kako se težilo nekom od zakonitih ciljeva navedenih u stavu 2 člana 8. Ipak, u svjetlu zaključaka u stavu 113. dolje, Sud smatra da nije potrebno odlučivati o ovom pitanju.

3. "Neophodno u demokratskom društvu"

(a) Argumenti onih koji su se pojavili pred Sudom

(i) Podnositeljica predstavke i Komisija

79. Podnositeljica predstavke i Komisija su smatrali da je miješanje u pravo podnositeljice predstavke na poštovanje njenog privatnog i porodičnog života garantovano članom 8., izvršeno na način za koji se ne može reći da je bio "neophodan u demokratskom društvu".

Ipak su se njihovi zaključci po ovom pitanju razlikovali. Dok je podnositeljica predstavke tvrdila da je svaka od predmetnih mjera sama po sebi predstavljala povredu člana 8., Komisija je našla povredu razmatrajući ih globalno. Predstavnik Komisije je obrazložio da ukupna procjena tih mjera, zbog njihove jake međusobne povezanosti i njihovih posljedica za podnositeljicu predstavke, pruža bolju osnovu za odmjerenje interesa koji će se ostvariti prema testu neophodnosti.

Također je bilo određenih razlika između njihovih argumenata koji se odnose na ovo pitanje. Oni se mogu sažeti na slijedeći način.

80. Kako je navela podnositeljica predstavke u svojim podnescima, ovdje nije bilo razumnog odnosa proporcionalnosti bilo kojeg zakonitog cilja, poduzimanjem predmetnih mjera, i njenog interesa za očuvanjem povjerljivost njenog identiteta i zdravstvenog stanja.

Što se tiče naloga njenim doktorima i njenom psihijatru da svjedoče, istakla je da osuda g. X za pet, a ne tri krivična djela pokušaja ubistva jedva da je utjecala na težinu kazne i mogućnost da žrtve od njega potražuju naknadu štete. On bi u svakom slučaju bio kažnjen za krivična djela seksualnog zlostavljanja po druga dva osnova. U pogledu obaveze nosioca HIV virusa prema zakonu države Finske, da obavijesti svog doktora o mogućem izvoru bolesti (v. st. 44 gore), vrlo je moguće da pobijani nalozi odvrću potencijalne i stvarne nosioce HIV virusa u Finskoj da se podvrgnu analizi krvi i da traže zdravstvenu pomoć.

Što se tiče zapljene medicinskih dosjea i njihovog uključenja u istražni spis (v. st. 31 i 32 gore), značajan dio ovog materijala sasvim očito nije bio relevantan za predmet protiv g. X, niti je ijedan njegov dio sadržavao bilo kakvu informaciju koja je mogla biti odlučujuća prilikom utvrđivanja datuma kada je g. X postao svjestan da je zaražen HIV virusom. Bilo je određenih izolovanih primjedbi koje je u vezi sa g. X dala gđa Z na

zapisnik o izjavama, ali njihov značaj je bio samo teoretski. Gradski sud nikako nije bio obavezan prihvatiti uključenje svih dokaza dobivenih zapljenom.

Na temelju ovoga se ne može opravdati odluka da se javnosti dozvoli pristup predmetnim spisima već nakon deset godina, tj. 2002. godine.

Nije bilo ni "neophodno" da Apelacioni sud u svojoj presudi otkrije njen identitet i zdravstveno stanje i da ih faksom pošalje najtiražnijim novinama u Finskoj (v. st. 43. gore), čime je naročito nanesena šteta njenom privatnom i profesionalnom životu. Na raspravi pred Apelacionim sudom, advokat g. X je savršeno jasno dao do znanja da gđa Z ne želi da bilo kakve informacije o njoj budu objavljene.

81. Za razliku od podnositeljice predstavke, Komisija se zadovoljila argumentom da su mjere u suštini opravdane utoliko što su nadležne državne vlasti uglavnom težile prikupiti dokaze o tome kada je g. X postao svjestan da je zaražen HIV virusom. Komisija je uzela u obzir značaj javnog i privatnog interesa u provođenje istrage za krivična djela pokušaja ubistva.

S druge strane je Komisija, kao i podnositeljica predstavke, smatrala da predmetne mjere nisu sadržavale dovoljnu zaštitu u smislu stava 2. člana 8.

82. Kao prvo, Komisija je zapazila da podnositeljica predstavke nije prethodno upozorena na izdavanje prvog naloga za svjedočenje doktoru L. (v. st. 23 gore), niti na činjenicu da je njen medicinski dosje zaplijenjen i da će kopije dosjea biti uključene u istražni spis (v. st. 31 i 32 gore). Kako nije unaprijed i na odgovarajući način obaviještena o raznim istražnim mjerama, nije bila u mogućnosti da na njih efikasno odgovori. Također je, s ovim u vezi, istakla da s obzirom da nije bila strana u postupku i da je sudska rasprava održana bez prisustva javnosti (v. st. 23 gore), nije postojao način da se pojavi pred sudom i iznese svoje mišljenje.

Nije jasno zašto je bilo neophodno saslušati sve doktore (v. st. 23, 26, 29 i 30 gore) i kakvi su naponi učinjeni, ako su uopće učinjeni, da se ispitivanje ograniči tako da se umanju miješanje koje je predmet žalbe.

83. Štaviše, nije bilo naznaka da je policija pokazala diskreciju kako bi zaštitila barem neke od informacija iz medicinskog dosjea podnositeljice predstavke, na način da isključi određeni materijal iz istražnog spisa.

Podnositeljica predstavke je po ovom pitanju također tvrdila da nije imala pravni lijek protiv zapljene dosjea ili njihovog uključanja u spis.

84. Dalje, dok je prema zakonu države Finske bilo moguće da se sudski spisi drže povjerljivim do četrdeset godina (v. st. 52 gore), a sve strane u predmetnom postupku su zahtijevale trideset godina, Gradski sud je odlučio ograničiti ovaj period na deset godina (v. st. 33 gore), a Apelacioni sud je potvrdio ovu odluku (v. st. 36 gore).

Bilo koja mogućnost koju je podnositeljica predstavke mogla imati na raspolaganju u cilju zahtjeva Vrhovnom sudu da poništi nalog povjerljivosti, ne bi joj pružila odgovarajuću zaštitu. Nije postojala odredba prema kojoj bi ona imala pravo da bude saslušana pred Apelacionim sudom, a i zahtjevi svih strana u postupku koje su po ovom pitanju iznijele svoje mišljenje bili su neuspješni (v. st. 36 gore).

85. Pored toga, Apelacioni sud je objavljivanjem obrazloženja presude u cjelini otkrio identitet podnositeljice predstavke, kao i to da je zaražena HIV virusom (v. st. 36 gore). Ona nije imala na raspolaganju nikakav efikasan pravni lijek protiv ove mjere.

(ii) Vlada

86. Vlada je osporila zaključke do kojih su došli podnositeljica predstavke i Komisija. Po mišljenju Vlade, predmetne mjere su bile potkrijepljene relevantnim i dovoljnim argumentima i, imajući u vidu postojeću zaštitu, bile su proporcionalne željenom zakonitom cilju. Vlada je pozvala Sud da svaku od predmetnih mjera posebno razmotri.

87. Prema mišljenju Vlade, dokazi koje su iznijeli doktori i psihijatar podnositeljice predstavke i objavljivanje njenog medicinskog dosjea na suđenju bili su ključni faktor u osuđivanju i izricanju kazne g. X za počinjena dva od pet krivičnih djela pokušaja ubistva (v. st. 33 i 36 gore). Cilj poduzimanja ovih mjera bio je ograničen na otkrivanje informacije o tome kada je g. X postao svjestan da je zaražen HIV virusom ili je imao razlog da posumnja da nosi tu bolest.

88. Vlada je dalje tvrdila da je ispitivanje svih doktora bilo neophodno zbog prirode traženih informacija, težine krivičnih djela koja su stavljena na teret i onog što je očekivalo optuženog.

Naloge za svjedočenje je doktorima i psihijatru uputio Gradski sud, i na prigovore podnositeljice predstavke je tako skrenuta pažnja 3. marta 1993. godine kada je doktor L. pročitao njeno pismo na sudu (v. st. 29 gore).

89. Dalje, Vlada je tvrdila da se, s obzirom da su svi spisi bili od potencijalne važnosti za pitanje kada je g. X postao svjestan ili je imao razloga da sumnja da nosi HIV virus, moglo očekivati da se cjelokupan materijal zaplijeni i uvrsti u istražni spis. S obzirom na raznovrsnost simptoma infekcije HIV virusa i teškoće utvrđivanja povezanosti neke bolesti sa HIV virusom, bilo je važno da nadležni sudovi budu u mogućnosti razmotriti sav materijal. Izuzimanje bilo kojeg njegovog dijela bi dovelo u pitanje pouzdanost materijala.

Uz to, Vlada je istakla da je podnositeljica predstavke osporila zapljenu dokumenata prema odjeljku 13. poglavlja 4. Zakona o prisilnim mjerama krivične istrage iz 1987. godine (v. st. 49 gore).

90. Uzimajući u obzir javni interes za javnošću sudskog postupaka, Vlada je u okolnostima ovog predmeta smatrala opravdanim da se ograniči nalog povjerljivosti na

deset godina. Nakon svjedočenja, gđa Z nije izričito zahtijevala da se njeni medicinski podaci drže u tajnosti i da se njen identitet ne otkrije u presudi Apelacionog suda.

91. Pominjanje podnositeljice predstavke kao supruge g. X u presudi Apelacionog suda bio je prijeko potreban element u obrazloženju i zaključku presude (v. st. 36 gore). Činjenica da se u presudi otkriva njeno ime nije bila ni od kakvog značaja za njene interese. Da je podnositeljica žalbe izrazila želju, bilo je moguće izbjeći pominjanje njenog imena kada se o tome govorilo sa žrtvama krivičnih djela koja je počinio g. X.

92. Na kraju, uz gore pomenute zaštite, Vlada je ukazala na građanske i krivične pravne lijekove, koji su stajali na raspolaganju podnositeljici žalbe, koje predviđa finski zakon u slučaju kada su povjerljivost prkršili javni službenici, odnosno mogućnost ulaganja žalbe parlamentarnom ombudsmanu ili ministru pravde (v. st. 53-56 gore).

93. U svjetlu gore navedenog, Vlada je smatrala da su organi vlasti države Finske postupili u okviru stepena slobodne procjene koji im je u ovom predmetu bio dopušten i, prema tome, da niti jedna od osporavanih mjera nije predstavljala povredu člana 8. Konvencije.

(b) Procjena Suda

94. Prilikom utvrđivanja da li su osporavane mjere bile "neophodne u demokratskom društvu", Sud mora, u svjetlu predmeta u cjelini, razmotriti da li su razlozi koji su navedeni da se te mjere opravdaju bili relevantni i dovoljni, i da li su te mjere bile srazmjerne zakonitim ciljevima.

95. S ovim u vezi, Sud uzima u obzir da je zaštita ličnih podataka, pa tako i medicinskih, od temeljne važnosti za uživanje prava na poštovanje privatnog i porodičnog života neke osobe, kako je garantovano članom 8. Konvencije. Poštovanje povjerljivosti podataka o zdravlju je vitalno načelo pravnih sistema svih država potpisnica Konvencije. Ono je od ključne važnosti ne samo u smislu poštovanje privatnosti pacijenta nego i za očuvanje njegovog/njenog povjerenja u medicinsku profesiju i medicinske ustanove uopće.

Bez ovakve zaštite, oni kojima je potrebna medicinska pomoć mogli bi se ustručavati od otkrivanja podataka privatne i intimne prirode, što može biti neophodno kako bi se dobio odgovarajući tretman, ili čak traženja pomoći uopće, ugrožavajući time i svoje zdravlje, i zdravlje zajednice ukoliko se radi o zaraznim bolestima (v. Preporuku br. R (89) 14 o "Etičkim pitanjima infekcije HIV virusom u zdravstvu i društvu" koju je Vijeće ministara Vijeća Evrope usvojilo dana 24. oktobra 1989. godine; naročito opći stav o tajnosti medicinskih podataka opisan u stavu 165. obrazloženja).

Prema tome, domaći zakon mora pružiti odgovarajuće zaštitne mehanizme u cilju sprječavanja bilo kakve razmjene ili otkrivanja ličnih zdravstvenih podataka, koje može biti proturječno onome što garantuje član 8. Konvencije (v., *mutatis mutandis*, član 3. st.

2 (c) i članovi 5., 6. i 9. Konvencije za zaštitu pojedinaca u vezi sa automatskom obradom ličnih podataka, Evropski ugovori serija br. 108, Strasbourg, 1981. godina).

96. Gore navedena razmatranja su naročito važna kad se radi o zaštiti tajnosti podataka o osobi koja je zaražena HIV virusom. Otkrivanje takvih podataka može dramatično utjecati na privatni i porodični život te osobe, kao i na njen status u društvu i zaposlenje ukoliko se ta osoba izvrgne sramoti i riziku da bude proganjana. Iz ovih razloga ono također može obeshrabiliti ljude da traže ustanovljavanje dijagnoze ili tretmana, što može potkopati preventivne napore zajednice u pogledu zaraznih bolesti (gore pomenuti memorandum na Preporuku br. R (89) 14, stavovi 166-168.). Interesi zaštite povjerljivosti takvih podataka će zbog toga prevagnuti prilikom utvrđivanja da li je miješanje bilo srazmjerno zakonitom cilju. Takvo miješanje ne može biti u skladu sa članom 8. Konvencije osim ukoliko je opravdano zahtjevima javnog interesa koji su važniji.

S obzirom na izuzetno intimnu i osjetljivu prirodu podataka o osobi zaraženoj HIV virusom, sve mjere države potpisnice kojima se nalaže razmjena i otkrivanje takvih podataka bez saglasnosti pacijenta, zahtijevaju od Suda najpažljivije razmatranje, kako su i stvoreni zaštitini mehanizmi da osiguraju efikasna zaštita (v. *mutatis mutandis*, presudu od 22. oktobra 1981. godine, u predmetu Dudgeon protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Serija A, br. 45, str. 21, st. 52; i presudu od 7. avgusta 1996. godine, u predmetu Johansen protiv Norveške, *Izveštaji presuda i odluka* za 1996. godinu-III dio, str. 1003-1004, st. 64).

97. Istovremeno, Sud prihvata činjenicu da interesi pacijenta i zajednice u cjelini za zaštitom povjerljivosti medicinskih podataka mogu prevladati nad interesima istrage i krivičnog gonjenja, odnosno interesi javnosti sudskog postupka, gdje se pokazalo da su takvi interesi čak i od veće važnosti (v., *mutatis mutandis*, član 9. gore pomenute Konvencije o zaštiti podataka iz 1981. godine).

98. Mora se imati na umu, u kontekstu istražnih mjera o kojima se govori, da nije na Sudu da zamijeni svoje stavove za stavove domaćih organa kada je u pitanju značaj dokaza korištenih u sudskom postupku (v., na primjer, gore pomenutu presudu u predmetu Johansen, str. 1006-1007, st. 73).

99. Što se tiče pitanja vezanih za pristup javnosti ličnim podacima, Sud se slaže da se nadležnim državnim organima vlasti mora ostaviti izvjestan stepen slobodne procjene u postizanju pravilne ravnoteže između interesa javnosti sudskog postupka s jedne strane, i interesa strane u postupku ili treće osobe u održanju povjerljivosti tih podataka s druge strane. Obim ove slobodne procjene će zavisiti od faktora kao što su priroda i značaj tih interesa i težina miješanja. (v., na primjer, presudu od 26. marta 1987. godine, u predmetu Leander protiv Švedske, Serija A, br. 116, str. 25, st. 58; i, *mutatis mutandis*, presudu od 26. septembra 1996. godine, u predmetu Manoussakis i ostali protiv Grčke, *Izveštaji* za 1996. godinu-IV dio, st. 44).

100. U svjetlu gore navedenog, Sud će ispitati osporavano miješanje u pravo podnositeljice predstavke na poštivanje njenog privatnog i porodičnog života.

Kako su poduzete mjere različite po svom karakteru, kako se u okviru svake težilo različitom cilju, odnosno došlo do miješanja u pravo na privatni i porodični život u različitoj mjeri, Sud će po redu ispitati koliko je svaka od ovih mjera bila neophodna.

101. Prije iznošenja ovih pitanja, Sud na početku primjećuje da, iako podnositeljica žalbe možda nije imala priliku da je nadležni organi vlasti direktno saslušaju prije nego su oni poduzeli ove mjere, oni su bili upoznati sa njenim stavovima i interesima po ovom pitanju.

Svi njeni zdravstveni savjetnici su uložili prigovore na razne naloge za svjedočenje i tako aktivno tražili zaštitu njenih interesa za očuvanje povjerljivosti njenih medicinskih podataka. Na početku postupka, doktor L. je pred Gradskim sudom pročitao njeno pismo u kojem je kod njega urgirala da ne svjedoči, i u kojem je navela svoje razloge za to (v. st. 23, 26, 29 i 30 gore).

Iz gore pomenutog pisma, najblaže rečeno, izričito proizlazi da bi ona iz istih razloga prigovorila i o razmjeni njenih medicinskih podataka koja je izvršena zapljenom medicinskih dosjea i njihovim uključivanjem u istražni spis, što se desilo nekoliko dana kasnije (v. st. 31 i 32 gore). Prema podnositeljici predstavke, njen advokat je učinio sve što je mogao da skrene pažnju javnog tužioca na njene prigovore u vezi sa korištenjem njenih medicinskih podataka u predmetnom postupku.

Štaviše, prije potvrđivanja naloga povjerljivosti na deset godina, advokat g. X je obavijestio Apelacioni sud o želji podnositeljice predstavke da period povjerljivosti bude produžen (v. st. 35 gore).

U ovim okolnostima Sud smatra da je proces donošenja odluke koja je dovela do ovih mjera bio takav da su stavovi podnositeljice predstavke uzeti u obzir u dovoljnoj mjeri u smislu člana 8. Konvencije (v., *mutatis mutandis*, presudu od 8. jula 1987. godine, u predmetu W. protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Serija A, br. 121, str. 28-29, stavovi 62.-64; gore pomenuta presuda u predmetu Johansen, str. 1004-1005, st. 66). Dakle, postupak kao takav nije doveo do kršenja ovog člana.

S ovim u vezi, Sud ističe činjenicu da je, prema podnescima Vlade, podnositeljici predstavke bilo omogućeno da pred Gradskim sudom ospori predmetnu zapljenu (v. st. 49 gore). Također, kao što je i očigledno iz odluke Vrhovnog suda od 1. septembra 1995. godine, ona je mogla, u skladu sa zakonom Finske – kao vanredno pravno sredstvo – podnijeti zahtjev za poništenje presude Apelacionog suda u dijelu u kojem je data dozvola da se informacije i materijal o njoj budu dostupni javnosti od 2002. godine (v. st. 40 gore).

(i) Nalozi doktorima i psihijatru podnositeljice predstavke da pruže dokaze

102. Što se tiče naloga kojima je od doktora i psihijatra podnositeljice predstavke traženo da pruže dokaze, Sud primjećuje da su te mjere poduzete u kontekstu odluke gđe Z da iskoristi pravo, koje je imala po zakonu Finske, da ne svjedoči protiv svog supruga (v. st. 14, 17 i 21 gore). Cilj ove mjere je isključivo bilo to da se uz pomoć njenih zdravstvenih savjetnika utvrdi kada je g. X postao svjestan ili je posumnjao da je zaražen HIV virusom. Njihovo svjedočenje je u tom vremenu moglo biti odlučujuće za rješavanje pitanja da li je g. X kriv samo za krivična djela seksualnog zlostavljanja ili i za mnogo teže krivično djelo pokušaja ubistva u vezi sa dva krivična djela počinjena prije 19. marta 1992. godine, nakon što su postali dostupni rezultati HIV testa. Nesumnjivo je da su nadležni organi vlasti imali pravo da vjeruju kako su veoma značajni javni interesi ugroženi u korist istrage i krivičnog gonjenja g. X zbog pokušaja ubistva u vezi sa svih pet krivičnih djela, a ne samo tri.

103. Sud dalje zapaža da je, prema zakonu države Finske, zdravstvenim savjetnicima podnositeljice predstavke moglo biti naloženo da svjedoče o njoj bez njenog pristanka samo u veoma ograničenim okolnostima, tačnije u vezi sa istragom i podizanjem optužnice za teška krivična djela za koja je propisana kazna zatvora u trajanju od najmanje šest godina (v. st. 46 gore). Kako su oni odbili svjedočiti pred policijom, trebalo je dobiti nalog od Gradskog suda da budu saslušani kao svjedoci (v. st. 28 gore). To ispitivanje je održano bez prisustva javnosti pred Gradskim sudom, koji je unaprijed naložio da se spis, uključujući i tekst izjava svjedoka, čuva u tajnosti (v. st. 19 i 23 gore). Svi koji su bili uključeni u postupak bili su dužni čuvati povjerljivost podataka. Neispunjavanje te obaveze bi, prema zakonu države Finske, vodilo ka parničnoj i/ili krivičnoj odgovornosti (v. st. ove 53 i 56 gore).

Miješanje u pravo podnositeljice predstavke na privatni i porodični život do kojeg su doveli sporni nalozi, bilo je značajno ograničeno i ono je bilo praćeno efikasnim i adekvatnim zaštitnim mjerama protiv zloupotrebe (v., na primjer, presudu od 6. septembra 1978. godine u predmetu *Klass i ostali protiv Njemačke*, Serija A, br. 28, str. 23-24, stavovi 49 i 50; i gore navedenu presudu u predmetu *Leander*, str. 25, st. 60).

S tim u vezi, Sud ne vidi razloga da razmatra u kojoj su mjeri doktori podnositeljice predstavke bili obavezni da svjedoče (v. st. 23, 26 i 30 gore). Kao što je gore navedeno, svrsishodnost prikupljanja dokaza je prvenstveno stvar državnih organa vlasti, a zadatak Suda nije da ovo uzme za svoje mišljenje (v. st. 98 gore).

104. U svjetlu gore navedenih faktora, posebno povjerljivosti postupaka protiv g. X, kao i njihovu izuzetnost, za Sud nije uvjerljiv argument podnositeljice predstavke da razni nalozi za svjedočenja vrlo vjerovatno odvrćaju potencijalne i stvarne nosioci HIV virusa u Finskoj da obave analizu krvi i traže zdravstvenu pomoć.

105. U svjetlu prethodno iznesenog, Sud smatra da su razni nalozi kojima je traženo od zdravstvenih savjetnika podnositeljice predstavke da svjedoče, bili relevantno i dovoljno obrazloženi tako da udovoljavaju važnijim zahtjevima u interesu zakonitih ciljeva kojima se težilo. Sud je također smatra da je postojao razuman odnos proporcionalnosti između tih mjera i ciljeva. Prema tome, nema povrede člana 8 po ovom pitanju.

(II) Zapljeni medicinskih dosjea podnositeljice predstavke i njihovo uključivanje u istražni spis

106. Zapljeni zdravstvenih dosjea podnositeljice predstavke i njihovo spajanje sa istražnim spisima bili su upotpunjeni naložima kojima su njeni zdravstveni savjetnici bili primorani da svjedoče. Obje ove mjere su poduzete jer je podnositeljica predstavke odbila svjedočiti protiv svog muža, a za cilj su imale da se utvrdi kada je g. X postao svjestan, odnosno posumnjao da je zaražen HIV virusom. Te mjere su bile zasnovane na jednako bitnim javnim interesima (v. st. 102 gore)

107. Dalje, ove mjere su imale slična ograničenja i zaštitu protiv zloupotrebe (v. st. 103 gore). Bitni uslovi pod kojima je predmetni materijal mogao biti zaplijenjen bili su jednako restriktivni (v. st. 46 i 48 gore). Što je još važnije, taj materijal je iznesen u kontekstu postupka koji se odvijao bez prisustva javnosti, a Gradski sud je odlučio da dokumenti u predmetu moraju ostati povjerljivi, a ta je mjera bila zaštićena istim propisima i pravnim lijekovima kao i izjave svjedoka (v. st. 23 i 53-56. gore).

108. Istina je, međutim, da za razliku od svjedočenja doktora i psihijatra, sud nije odobrio mjeru zapljene već ju je naložilo tužilaštvo (v. st. 31 gore).

Unatoč tome, prema odredbama iz poglavlja 4. dijela 2 (2) Zakona o prisilnim mjerama krivične istrage, uslov da bi se odredila mjera zapljene ovih medicinskih dosjea je bio taj da su doktori podnositeljice predstavke "imali pravo ili bili obavezni svjedočiti u preliminarnoj istrazi o pitanju koje je sadržao taj dokument/i" (v. st. 48 gore). Prema tome, zakonski uslovi za zapljenu su u suštini isti kao i za izdavanje naloga za svjedočenje upućenog doktorima.

Dalje, Gradski sud je već prije zapljene dokumenata odlučio da se moraju saslušati najmanje dva doktora, a kasnije je zahtijevao da poslije toga svjedoče i ostali (v. st. 23, 26 i 30 gore). Iako je imao ovlaštenje da izuzme neke od svjedoka ili dokaza, Gradski sud je dan nakon predmetne zapljene odlučio da sav predmetni materijal uključi u svoje spise (v. st. 32 gore). Uz to, kako je već navedeno, podnositeljica predstavke je bila u mogućnosti da se na predmetnu zapljenu žali Gradskom sudu (v. st. 49 i 101 gore).

Prema tome, Sud smatra da činjenica da je zapljenu naložilo tužilaštvo a ne sud, ne može samo po sebi ukazati na postojanje sumnji u okviru člana 8.

109. Što se tiče izjava podnositeljice predstavke da neki dijelovi predmetnog materijala nisu bili relevantni, niti da je ijedan od njih imao odlučujući značaj na suđenju protiv g. X, Sud ponavlja da je način sakupljanja i prihvatanja dokaza od strane državnih organa vlasti u domaćem postupku prvenstveno stvar njihove procjene i da inače nije u ovlasti Suda da u ovom smislu svoj stav zamijeni njihovim (v. st. 98 gore). Imajući u vidu argumente koje je istakla Vlada u vezi s raznovršnošću podataka koji su mogli biti relevantni za utvrđivanje kada je g. X prvi put saznao ili imao razlog da posumnja da je

zaražen HIV virusom (v. st. 89 gore), Sud ne vidi razlog da sumnja u procjenu koju su po ovom pitanju izvršili državni organi vlasti.

110. Prema tome, Sud smatra da je zapljena medicinskih dosjea podnositeljice predstavke i njihovo uključivanje u istražni spis bilo potkrijepljeno relevantnim i dovoljnim argumentima, koji su bili takvog značaja da prevagnu u odnosu na interes podnositeljice žalbe da se predmetne informacije ne objelodane. Sud smatra da su ove mjere proporcionalne zakonitom cilju, i da prema tome nema povrede člana 8. ni po ovom pitanju.

(iii) Dužina trajanja naloga o čuvanju medicinskih podataka u tajnosti

111. Što se tiče žalbe koja traži da se javnosti omogući pristup predmetnim medicinskim podacima već od 2002. godine, Sud primjećuje da nalog povjerljivosti na deset godina nije odgovarao željama i interesima strana u postupku, od kojih je svaka zahtijevala duži period povjerljivosti (v. st. 35 gore).

112. Sud nije siguran da su domaći sudovi, određujući period od deset godina, dali dovoljan značaj interesima podnositeljice predstavke. Mora se imati na umu da je podnositeljica predstavke, zbog činjenice da su predmetni podaci objavljeni bez njenog pristanka, već bila predmet ozbiljnog miješanja u njena prava na poštovanje privatnog i porodičnog života. Dalje miješanje koje bi pretrpila ako njeni zdravstveni podaci budu dostupni javnosti nakon deset godina, nije argumentovano razlozima tako značajnim da bi prevagnuli u odnosu na njen interes da ti podaci ostanu povjerljivi duži period. Nalog da taj materijal bude dostupan već 2002. godine bi, ukoliko se izvrši, doveo do nesrazmjernog miješanja u njeno pravo na poštovanje njenog privatnog i porodičnog života, odnosno povrede člana 8.

Međutim, Sud će se ograničiti na gore navedeni zaključak, s obzirom da je na državi potpisnici Konvencije da izabere sredstva koja će koristiti u svom pravnom sistemu da bi se oslobodila obaveza iz člana 53. Konvencije (v., presudu od 13. juna 1979. godine, u predmetu *Marckx protiv Belgije*, Serija A, br. 31, str. 25-26, st. 58).

(iv) Objavljivanje identiteta i zdravstvenog stanja podnositeljice predstavke pred Apelacionim sudom

113. Na kraju, Sud mora ispitati da li je bilo dovoljno razloga da se opravda otkrivanje identiteta podnositeljice predstavke i činjenice da je zaražena HIV virusom, u tekstu presude Apelacionog suda koja je data na raspolaganje štampi (v. st. 36 i 43 gore).

Prema relevantnom zakonu države Finske, Apelacioni sud je imao diskreciono pravo, prvo, da izbjegne pominjanje bilo kakvih imena u presudi pa i identiteta podnositeljice predstavke i, drugo, da određeni period sačuva u tajnosti cijelo obrazloženje presude i da umjesto njega objavi skraćenu verziju, dispozitiv i naznaku zakona koji je primijenjen (v. st. 52 gore). U stvari, upravo je Gradski sud na taj način objavio svoju presudu, ne dajući mu priliku za oprečno tumačenje (v. st. 33 gore).

Neovisno od toga da li je podnositeljica predstavke izričito zahtijevala od Apelacionog suda da ne otkrije njen identitet i njeno zdravstveno stanje, advokat g. X je obavijestio taj sud o njenim željama da nalog povjerljivosti bude duži od deset godina (v. st. 35 gore). Iz ovoga je jasno proizlazilo da se ona protivi objavljivanja podataka u javnosti.

Pod ovim okolnostima, i uzimajući u obzir razmatranja iz stava 112 gore, Sud ne smatra da je osporavano objavljivanje bilo argumentirano bilo kakvim jakim razlogom. Prema tome, objavljivanje predmetnih podataka ukazuje na povredu prava podnositeljice predstavke na poštovanje njenog privatnog i porodičnog života, kako je garantovano članom 8.

(v) Zaključak

114. Prema tome, Sud dolazi do zaključka da ovdje postoji povreda člana 8. Konvencije - (1) u pogledu naloga za svjedočenje upućenih zdravstvenim savjetnicima podnositeljice predstavke ili (2) u pogledu zapljene njenih medicinskih dosjea i njihovog uključivanja u istražni spis. S druge strane, Sud zaključuje (3) da bi omogućavanje da njeni medicinski podaci budu dostupni javnosti već od 2002. godine, ukoliko se izvrši, predstavljalo povredu pomenutog člana i (4) da postoji povreda u vezi sa objavljivanjem identiteta podnositeljice predstavke i njenog zdravstvenog stanja u presudi Apelacionog suda.

II. NAVODNA POVREDA ČLANA 13. KONVENCIJE

115. Podnositeljica predstavke je također navela da nepostojanje pravnih lijekova kojima bi se osporile predmetne mjere koje su predmet žalbe prema članu 8. ukazuje na postojanje povrede člana 13. Konvencije, koji glasi:

"Svako čija su prava i slobode, priznata ovom konvencijom, narušena, ima pravo na pravni lijek pred nacionalnim vlastima, čak i onda kada su povredu ovih prava i sloboda učinila lica u vršenju svoje službene dužnosti."

116. Vlada se protivi ovakvom stavu, dok Komisija, uzimajući u obzir svoj zaključak u vezi sa žalbama po članu 8., nije smatrala neophodnim razmatrati da li je bilo povrede i člana 13.

117. Sud, imajući to u vidu, uzeo je u obzir ova pitanja prilikom razmatranja člana 8 (v. st. 101, 103, 107 i 109 gore), ne smatra potrebnim da ih razmatra u vezi sa članom 13.

III. PRIMJENA ČLANA 50. KONVENCIJE

118. Podnositeljica predstavke je tražila pravičnu naknadu prema članu 50. Konvencije, koji glasi:

“Ako Sud utvrdi da je odluka ili mjera sudskog organa ili bilo kojeg drugog organa visoke strane ugovornice, u cjelini ili djelimično, u suprotnosti sa obavezama koje proističu iz ove konvencije i kada unutrašnje pravo navedene članice omogućava samo djelomično obeštećenje za posljedice takve odluke ili mjere, Sud će svojom odlukom pružiti oštećenoj strani pravično zadovoljenje ukoliko je to potrebno.”

A. Nematerijalna šteta

119. Podnositeljica predstavke nije zahtijevala nikakvu naknadu materijalne štete, ali je od Suda zahtijevala da joj dosudi 2 miliona finskih maraka (FIM) na ime naknade za nematerijalnu štetu koju je pretrpila otkrivanjem njenih zdravstvenih podataka koje je štampa široko razglasila.

120. Prema mišljenju Vlade, zaključak da postoji povreda prava podnositeljice predstavke bi samo po sebi predstavljalo odgovarajuću pravičnu naknadu. U svakom slučaju, podnositeljica predstavke ne bi trebala dobiti naknadu štete u iznosu većem od onog što su ga dobile četiri žrtve krivičnih djela koje je počinio g. X, od kojih je najveći 70.000 FIM.

121. Predstavnik Komisije nije dao svoj komentar na ovo pitanje.

122. Sud zaključuje da je utvrđeno da je podnositeljica predstavke sigurno pretrpila nematerijalnu štetu zbog otkrivanja njenog identiteta i zdravstvenog stanja u presudi Apelacionog. Sud smatra da ne bi bila dovoljna pravična naknada ako se samo zaključi da je postoji povreda, prema tome naknadu treba dosuditi. Prilikom određivanja iznosa, Sud ne smatra da se mora držati domaće sudske prakse, iako bi mogla biti od koristi. Odlučujući tako da uzme u obzir i jedno i drugo, Sud po ovom osnovu dodjeljuje podnositeljici predstavke od 100.000 FIM.

B. Troškovi i izdaci

123. Podnositeljica predstavke je dalje zahtijevala naknadu troškova i izdataka koji ukupno iznose 239.838 FIM, i to kako slijedi:

(a) honorar g. Fredmana koji ju je zastupao u domaćem postupku – 4.800 FIM;

(b) pravni troškovi nastali u postupku pred Komisijom – 126.000 FIM za g. Fredmana i 24.000 FIM za g. Scheinina;

(c) pravni troškovi pred Sudom do *podneska*, uključujući i sam podnesak – 16.800 FIM za g. Fredmana i 9.600 FIM za g. Scheinina;

(d) honorar advokate podnositeljice predstavke pred Sudom – 49.800 FIM;

(e) troškovi prevođenja – 8.838 FIM.

Gore navedeni pravni troškovi, koji uključuju 385 radnih sati za 600 FIM po satu, trebaju biti uvećani za porez na dodatnu vrijednost (PDV), dok iznos koji je primljen kao pravna pomoć Vijeća Evrope treba oduzeti.

124. Prihvatajući tačku (a) i ne prigovarajući tački (e), Vlada smatra da je broj sati koji se pominje u tačkama (b) i (d) prevelik.

125. Predstavnik Komisije se nije izjasnio po ovom pitanju.

126. Sud će gore navedene zahtjeve razmotriti u svjetlu kriterija koji je postavio u svojoj sudskoj praksi, tačnije da li su troškovi i izdaci bili stvarni i neophodni da bi se spriječila ili pružila odgovarajuća nadoknada za stvar za koju je ustanovljeno da predstavlja povredu Konvencije, i da li su iznosa razumni (v., na primjer, presudu od 13. jula 1995. godine, u predmetu Tolstoy Milosavsky protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Serija A, br. 316-B, str. 83, st. 77).

Primjenjujući ove kriterije, Sud smatra da iznose pod tačkama (a) i (e) treba u cijelosti nadoknaditi.

Što se tiče iznosa pod tačkama (b) i (d), Sud ne smatra da su svi troškovi bili neophodni u potpunosti.

Odlučujući na **principima jednakosti**, Sud dodjeljuje iznos od 160.000 FIM, uvećan za porez na dodatnu vrijednost, i umanjen za 10.835 francuskih franaka koje je podnositeljica predstavke dobila od Vijeća Evrope na ime honorara za pravnu pomoć.

C. Zatezna kamata

127. Prema podacima koje je Sud imao na raspolaganju, propisana kamata u Finskoj na dan donošenja ove presude iznosi 11% godišnje.

IZ OVIH RAZLOGA, SUD

1. *Odlučuje*, sa osam glasova za i jedan glas protiv, da naloži kojima je od zdravstvenih savjetnika podnositeljice predstavke zahtijevano da svjedoče ne predstavljaju povredu člana 8. Konvencije;
2. *Odlučuje*, sa osam glasova za i jedan glas protiv, da zapljena medicinskih dosjea podnositeljice predstavke i njihovo uključivanje u istražni spis ne ukazuju na postojanje povredu člana 8.;
3. *Odlučuje*, jednoglasno, da bi, ukoliko se izvrši, nalog da kopije dokaznog materijala koji su dali zdravstveni savjetnici podnositeljice predstavke i njen medicinski dosjei budu dostupni javnosti od 2002. godine, došlo do povrede člana 8.;
4. *Odlučuje*, jednoglasno, da otkrivanje identiteta i zdravstvenog stanja podnositeljice predstavke od strane Apelacionog suda u Helsinkiju predstavlja povredu člana 8.;
5. *Odlučuje*, jednoglasno, da nije neophodno razmatrati žalbe podnositeljice predstavke prema članu 13. Konvencije;
6. *Odlučuje* jednoglasno:
 - (a) da odgovorna država, u roku od tri mjeseca, isplati podnositeljici predstavke 100.000 (stotinu hiljada) finških maraka na ime naknade nematerijalne štete, a na ime sudskih troškova i izdataka 160.000 (stotinu i šezdeset hiljada) maraka, uvećano za porez na dodatnu vrijednost, a umanjeno za 10.835 (deset hiljada i osam stotina i trideset i pet) francuskih franaka pretvorenih u finske marke prema važećem kursu na dan donošenja ove presude;
 - (b) da se podnositeljici predstavke po isteku gore pomenutog roka od tri mjeseca isplati godišnja kamata u visini od 11%, koja će biti obračunata do dana isplate;
7. *Odbija*, jednoglasno, ostatak zahtjeva za pravičnu naknadu.

Presuda je sačinjena na francuskom i engleskom jeziku i objavljena u Zgradi ljudskih prava u Strasbourgu, dana 25. februara 1997. godine.

Rolv RYSSDAL
Predsjednik

Herbert PETZOLD
Registar

U skladu sa članom 51. st. 2 Konvencije i pravilom 55. st. 2 Pravila procedure Suda B, djelomično suprotno mišljenje g. De Meyera je priloženo uz ovu presudu.

DJELIMIČNO OPREČNO MIŠLJENJE SUDIJE DE MEYERA

I. Sud je prihvatio da nije došlo do miješanja u pravo podnositeljice predstavke na poštovanje njenog privatnog i porodičnog života niti nalogom za svjedočenje koji su upućeni njenim doktorima i psihijatru, ni zapljenom njenog medicinskog dosjea i njegovim uključivanjem u istražni spis.

Sud smatra da su ove mjere bile opravdane u cilju utvrđivanja kada je g. X, muž podnositeljice predstavke, saznao ili imao razlog da posumnja da je postao HIV pozitivan, u cilju utvrđivanja da li bi se krivična djela za koja je optužen, a koja su izvršena prije 19. marta 1992. godine, trebala kvalifikovati kao pokušaji ubistva, kao i ona koja je počinio nakon tog datuma, ili samo seksualno zlostavljanje.

Po mom mišljenju, ma kakvi bili zahtjevi krivičnog postupka, razmatranje tog naloga ne opravdava otkrivanje povjerljivih informacija koje potiču iz odnosa doktora i pacijenta ili iz dokumenata koji se na njega odnose.

II. Naglašavajući da je “ograničena povjerljivost” određena na deset godina koju su u ovom predmetu odredili finski sudovi isuviše kratka, čini se da Sud indirektno ukazuje na to da bi se moglo dozvoliti pristup javnosti medicinskim podacima nakon što protekne dovoljan period vremena.

Bez predrasude u vezi sa onim što bi se moglo prihvatiti u odnosu na druge informacije iz predmetima krivičnog postupka, smatram da medicinski podaci u takvim spisima moraju zauvijek ostati povjerljivi.

Interes da se osigura javnost sudskog postupka nije dovoljan da se opravda otkrivanje povjerljivih podataka, čak i nakon proteka mnogo godina.

III. U ovoj presudi Sud se još jednom oslanja na stepen “slobodne procjene” državnih organa vlasti.

Vjerujem da je krajnje vrijeme da Sud odbaci taj koncept iz svog rezonovanja. Sud već previše kasni odbacivanjem ove otrcane fraze i poricanjem relativizma koji on podrazumijeva.

Moguće je predvidjeti stepen slobodne procjene u određenim područjima. Na primjer, sasvim je prirodno da krivični sud - u granicama kazne predviđene u zakonu - odredi kaznu u skladu sa procjenom težine slučaja.

Ali, tamo gdje se radi o ljudskim pravima nema mjesta za slobodnu procjenu koja bi državama potpisnicama dala mogućnost da odluče šta je prihvatljivo, a šta ne.

U vezi sa tim, granica koja se ne smije preći mora biti što jasnija i što preciznija. Zadatak je Suda, a ne svake od država potpisnica, da o ovome donesu odluku, a mišljenje Suda se mora primijeniti na svakoga ko je pod nadležnošću svake od tih država.

Pomenute otrane fraze koje se odnose na stepen slobodne procjene države potpisnice – već predugo ponavljane u presudama Suda – su nepotrebna preopširna razlaganja koja služe samo da se na teško razumljiv način naznači da države potpisnice mogu učiniti bilo šta što Sud ne smatra nespojivim sa ljudskim pravima.

Ovakva terminologija, koja je u principu pogrešna, a i nema svrhe u praksi, treba što prije biti odbačena.